

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 77 0 P 013004 11 Rev
Banjaluka, 5.2.2013. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Jadranke Stanišić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice, D.V. iz P., zastupane po punomoćniku, P.R., advokatu iz B., protiv tuženog, Ž. a.d. P., zastupanog po punomoćniku, R.S. advokatu iz P., radi zaštite prava iz radnog odnosa, v.s. 11.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 77 0 P 013004 11 GŽ od 14.4.2011. godine, na sjednici održanoj dana 5.2.2013. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 013004 P od 24.12.2010. godine odbijen je zahtjev tužiteljice kojim je tražila, da se ponište kao nezakoniti, rješenje tuženog o otkazu ugovora o radu broj 01-135/04 od 30.6.2004. godine i odluka tuženog kojom je odbijen prigovor broj 01-202/04 od 5.8.2004. godine, te da se slijedom toga tuženi obaveže da je vrati na rad. Istom presudom tužiteljica je obavezana da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.840,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 77 0 P 013004 11 GŽ od 14.4.2011. godine žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužiteljica revizijom pobija drugostepenu presudu zbog pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice kojim traži, da se ponište kao nezakoniti, rješenje tuženog o otkazu ugovora o radu broj 01-135/04 od 30.6.2004.

godine i odluka tuženog kojom je odbijen prigovor broj 01-202/04 od 5.8.2004. godine, te da se slijedom toga tuženi obaveže da je vrati na rad.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da je tužiteljica, od marta 1976. godine, bila radnik tuženog na poslovima trgovca; da je rješenjem direktora tuženog broj 01-135/04 od 30.6.2004. godine tužiteljici otkazan ugovor o radu sa 1.7.2004. godine zbog smanjenja obima proizvodnje uslovljenog ekonomskim, organizacionim i tehnološkim razlozima i nemogućnošću da se tužiteljica rasporedni na drugo radno mjesto; da je Upravni odbor tuženog odlukom broj 01-202/04 od 5.8.2004. godine odbio prigovor tužiteljice uložen na rješenje o otkazu ugovora o radu sa obrazloženjem da je po novoj sistematizaciji radnih mjesta tuženog prestala potreba za radnim mjestom na kojem je radila tužiteljica; da je tuženi u januaru 2004. godine donio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, sa tabelarnim pregledom radnih mjesta prema kojoj sistematizaciji je broj radnih mjesta sa 154 smanjen na 104, od čega je, 16 radnih mjesta trgovca, smanjeno na 6; da je direktor tuženog, 16.2.2004 godine donio Program rješavanja viška zaposlenih radnika; da je taj Program dostavljen Sindikatu koji je isti podržao; da je Sindikat učestvovao u postupku izrade Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta i rasporedu radnika, te neposredno upoznao radnike o njihovim pravima i obavezama, dajući mišljenje da je jedan od uzroka lošeg poslovanja tuženog i višak radne snage; da je Upravni odbor tuženog donio Odluku o uslovima za utvrđivanje viška radnika i pravima radnika u slučaju otkaza ugovora o radu od 29.3.2004. godine; da je tužiteljica podnijela tužbu prvostepenom sudu 18.9.2004. godine.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da zahtjev tužiteljice nije osnovan, pa je s pozivom na odredbe člana 113 stav 1. tačka 2 i stav 2, člana 124. i člana 125. Zakona o radu sudio tako što je odbio zahtjev tužiteljice. Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da zahtjev tužiteljice nije osnovan, jer da je tuženi, u slučaju prestanka radnog odnosa iz ekonomskih, organizacionih i tehnoloških razloga, postupio u skladu sa odredbama člana 124. i 125. Zakona o radu, tako što je donio Program o zbrinjavanju viška radnika, o tome obavijestio Sindikat, donio Odluku o uslovima za utvrđivanje viška radnika i pravima radnika u slučaju otkaza, te Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta sa tabelarnim prikazom istih, iz kojih se jasno vidi da je broj radnih mjesta sa ranije predviđenih 154 smanjen na 104 radna mjesta, od čega je, broj radnih mjesta trgovca, smanjen sa 16 na 6.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda i zaključak tog suda, pa je sudio tako što je odbio žalbu tužiteljice i potvrdio prvostepenu presudu.

Odluke nižestepenih sudova su pravilne.

Naime, odredbama člana 113. stav 1. tačka 2. i stav 2 Zakona o radu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 40/00, 47/02, 38/03 i 66/03 – u daljem tekstu: ZR) je propisano, da poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku ako se iz ekonomskih, organizacionih i tehnoloških razloga ukaže potreba za prestankom rada radnika. (stav 1 tačka 2.)

Otkaz ugovora o radu u slučajevima iz tačke 2. i 3. stava 1. ovog člana poslodavac može dati ako, s obzirom na svoje ekonomsko stanje, proizvodne i druge radne kapacitete i organizaciju rada, kao i radne sposobnosti radnika, ne može radniku obezbjediti drugi odgovarajući posao. (stav 2).

Iz odredaba člana 124. i 125. ZR proizilazi, da ako poslodavac koji zapošljava više od 15 radnika, a koji u periodu od tri naredna mjeseca ima namjeru da zbog smanjenja obima posla i drugih ekonomskih, tehnoloških i organizacionih razloga otkáže ugovor o radu najmanje 10 % od ukupnog broja zaposlenih, ali ne manje od pet radnika, je dužan da se o tome konsultuje sa Savjetom radnika ili sa Sindikatom, te da u cilju sprovođenja konsultacija u pismenoj formi, a najkasnije trideset dana prije namjeravanog otkazivanja ugovora o radu obavijesti Savjet odnosno Sindikat o razlozima za prestanak rada radnika, broju i kvalifikacijama radnika kojima treba da prestane radni odnos, mjerama kojima bi se moglo izbjeći otkazivanje ugovora o radu i mjerama kojima bi se omogućilo zapošljavanje radnika kod drugih poslodavaca.

Kod činjenica: da je tužiteljici prestao radni odnos sa 1.7.2004. godine shodno odredbama člana 113. stav 1. tačka 2. i stav 2 ZR; da je tuženi prije toga, u januaru 2004. godine, donio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta prema kojem se broj radnih mjesta sa 154. smanjuje na 104; da je prema tom Pravilniku sistematizovano 6 radnih mjesta trgovaca umjesto ranijih 16; da je nakon toga direktor tuženog, 16.2.2004. godine donio Program o zbrinjavanju viška radnika; da je o tome obavijestio Sindikat i dobio njegovu podršku, koji je takođe učestvovao u postupku izrade Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, odlučivanju o rasporedu radnika i neposrednom upoznavanju radnika sa njihovim pravima i obavezama; da je u martu, tačnije 29.3.2004.godine Upravni odbor tuženog donio Odluku o uslovima za utvrđivanje viška radnika i pravima radnika, ovaj sud nalazi da su odluke nižestepenih sudova, kojima je utvrđeno da tužiteljici nije nezakonito prestao radni odnos, pravilne, jer su donesene u skladu sa odredbama člana 113 stav 1. tačka 2 i stav 2, člana 124. i člana 125. ZR.

Ovakav zaključak se ne dovodi u pitanje revizionim prigovorima, da nije jasno, zašto je baš tužiteljici, ako je već ostalo 6 radnih mjesta trgovaca, prestao radni odnos, te da je tuženi imao obavezu da ispita svako radno mjesto trgovca i na taj način cijeni koji je radnik višak i kome će dati otkaz, a ne da na osnovu kriterija za tuženog kao cjelinu, shodno donesenom Programu o zbrinjavanju viška radnika, cijeni koji je radnik višak i kome će dati otkaz.

Ovo stoga, što se u konkretnom slučaju radi o otkazu ugovora o radu velikom broju radnika zbog reorganizacije tuženog, pa se upravo zbog toga treba uzeti u obzir društvo kao radna cjelina. Zato je za razrješenje ovoga spora bitno utvrditi, da li su u odnosu na tužiteljicu primijenjeni osnovni kriteriji za utvrđivanje viška radnika koji čine sastavni dio Odluke tuženog o uslovima za utvrđivanje viška radnika i pravima radnika u slučaju otkaza od 29.3.2004. godine.

Kako je utvrđeno, da su u odnosu na sve radnike kojima je prestao radni odnos, pa i u odnosu na tužiteljicu, primijenjeni osnovni kriteriji za utvrđivanje viška radnika koji čine sastavni dio navedene Odluke od 29.3.2004. godine, pravilno su nižestepeni sudovi sudili,

i revizijom se njihova odluka ne dovodi u pitanje, kada su utvrdili da tužiteljici nije nezakonito prestao radni odnos.

Kod prednjeg stanja stvari, irelevantnim se ukazuju revizioni prigovori, da je do viška radnih mjesta, odnosno smanjenja broja zaposlenih, došlo zbog toga što je tuženi prodao dio svog poslovnog prostora, jer je u ovlaštenju tuženog kao poslodavca, da odlučuje o svojoj imovini, organizaciji posla i načinu poslovanja.

Neosnovano se revizijom ukazuje, da odluka o troškovima postupka nije pravilna, jer da je nehumana i nepravična, kod činjenice, da je tužiteljica, kao nezaposlena, obavezana da plati tuženom troškove postupka.

Ovo stoga, što su nižestepeni sudovi odluku o troškovima postupka donijeli u skladu sa odredbama člana 386. ZPP-a, a tužiteljica u toku postupka nije tražila oslobađanje od troškova postupka shodno odredbama člana 402 stav 1. ZPP.

Kako se revizijom tužiteljice ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda, a niti je ista zahvaćena nedostacima na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom člana 248. ZPP-a odbiti reviziju tužiteljice.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić